

Karol Kuczera

Agenda cyfrowa jako strategia wzrostu konkurencyjności Europy

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 28, 145-158

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Karol Kuczera

Uniwersytet Szczeciński

AGENDA CYFROWA JAKO STRATEGIA WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI EUROPY

Streszczenie

Agenda cyfrowa jako jeden z siedmiu projektów przewodnich strategii Europa 2020 zakłada uzyskanie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych dzięki rozwojowi technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Osiągnięcie zakładanego celu związane jest jednak z identyfikacją i przezwyciężeniem barier m.in. o charakterze społecznym i legislacyjnym. W kontekście podjętych rozważań interesująco rysuje się pozycja Polski osiągającej zróżnicowane oceny według różnych kryteriów na drodze do wzrostu konkurencyjności poprzez budowanie społeczeństwa informacyjnego. Celem artykułu jest wskazanie barier rozwoju gospodarki cyfrowej w Europie oraz ocena stopnia zaawansowania budowy społeczeństwa informacyjnego w Polsce. Zaprezentowana w artykule dyskusja pozwoliła na identyfikację obszarów wymagających dodatkowych wysiłków w realizacji zadań agendy cyfrowej.

Słowa kluczowe: agenda cyfrowa, wzrost konkurencyjności, społeczeństwo informacyjne w Polsce, gospodarka cyfrowa.

Wprowadzenie

Rozwój nowoczesnych technik informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) wpływa na stopniowe zmiany zależności i warunków determinujących funkcyj-

nowanie gospodarek poszczególnych krajów i regionów, jak również styl życia obywateli. Nowoczesne technologie, szczególnie teleinformatyczne, postrzegane są jako ważny stymulator wzrostu wydajności i produktywności. Wiążą się one jednak z koniecznością przeznaczenia znacznych nakładów na badania i rozwój. W wielu publikacjach, w tym m.in. dokumentach, opracowaniach i raportach Unii Europejskiej, wyraźnie zarysowuje się tendencja mówiąca o pozytywnym wpływie inwestowania w rozwój technologii komunikacyjnych i informatycznych na ogólny wzrost konkurencyjności. Podejmowane przez Parlament Europejski próby wzmocnienia gospodarczego poprzez wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego napotykają na pewne przeszkody. Nowe wyzwania zapowiadają konieczność istotnych zmian zarówno w samej technologii, jak i sferach społecznych. Wydawać się może, że w pewnych obszarach szczególnie duży wysiłek podjąć należy w Polsce. Celem artykułu jest wskazanie barier rozwoju gospodarki cyfrowej w Europie oraz ocena stopnia zaawansowania budowy społeczeństwa informacyjnego w Polsce. Dyskusja prowadzona jest w odniesieniu do zapisów agendy cyfrowej – jednego z siedmiu filarów Strategii Rozwoju Europy. Na potrzeby tak postawionego celu zaprezentowano podstawowe założenia agendy cyfrowej, zwrócono uwagę na trudności w osiągnięciu oczekiwanego wzrostu konkurencyjności dzięki zastosowaniu technologii teleinformatycznych, jak również dokonano uproszczonej oceny stopnia zaawansowania Polski w budowaniu społeczeństwa informacyjnego. Przeprowadzona dyskusja pozwoliła na wskazanie obszarów, które w skali europejskiej oraz w Polsce wymagają podjęcia specjalnego wysiłku w kontekście realizacji zadań zapisanych w agendzie cyfrowej.

1. Strategia lizbońska – trudna droga do wzrostu sprawności

W 2000 roku na posiedzeniu w Lizbonie Rada Europy przyjęła plan rozwoju dla Unii Europejskiej znany pod nazwą Strategii Lizbońskiej. Szczyt lizboński miał na celu zaznaczenie punktu zwrotnego dla przedsiębiorstw oraz unijnej polityki innowacyjnej. Zakładano wysoki poziom integracji społeczeństw i polityki gospodarczej z inicjatywami praktycznymi w celu wzrostu możliwości badawczych UE, promocję przedsiębiorczości oraz wsparcie dzia-

łań na rzecz rozwoju technologii dla społeczeństwa informacyjnego. Głównymi celami agendy lizbońskiej były¹:

- zwiększenie inwestycji w sferze badań i rozwoju do 3% PKB,
- ograniczenie biurokracji i utrudnień przyczyniające się do wspierania przedsiębiorczości,
- osiągnięcie zatrudnienia mężczyzn na poziomie 70% oraz kobiet na poziomie 60%.

Dokument sięgał horyzontem czasowym roku 2010, kiedy to Europa miała stać się najszybciej rozwijającym się, opartym na wiedzy, a także najbardziej konkurencyjnym rynkiem świata. Podkreślano, że jednym ze skutków realizacji przyjętych założeń będzie osiągnięcie szybszego tempa rozwoju Europy niż Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Od początku Strategia Lizbońska miała zarówno zwolenników, jak i przeciwników. Tych drugich przybywało jednak z upływem czasu. Na półmetku, w 2005 roku, Romano Prodi uznawany za jej głównego twórcę, przyznał, że jest martwa. Pojawiająca się krytyka dotyczyła m.in. nadmiernej liczby wymiarów i priorytetów zawartych w strategii, co spowodowało się do braku faktycznych priorytetów. Wyraźnie mówiono, że na braku sukcesu zaważyło przyjęcie założeń dotyczących sprawiedliwej dystrybucji dochodów oraz postanowień protokołu z Kioto, a tym samym próba pogodzenia wymiarów: ekonomicznego, społecznego i ekologicznego. Szczególny opór pojawił się w kontekście przebudowy nadmiernego systemu redystrybucji dochodów oraz ochrony zatrudnienia – charakterystycznych elementów europejskiego modelu społecznego. Przywileje społeczne zapewniają wielu rządów krajów członkowskich poparcie wśród grup, których przywileje te dotyczą i pomimo wysokich kosztów nie ma przyzwolenia na ich ograniczanie. Pojawiały się głosy, że Strategii Lizbońskiej należy pozwolić umrzeć w spokoju i przygotować zupełnie nowe podejście².

W kontekście założeń szybszego tempa wzrostu gospodarki europejskiej w stosunku do amerykańskiej przytoczyć można, że w ciągu godziny Europejczyk wytwarza dobra i usługi warte 93% tego, co wytwarza Amerykanin. Do-

¹ EurActive.com, *Lisbon Agenda*, 2007, <http://www.euractiv.com/en/future-eu/lisbon-agenda/article-117510>, (16.09.2010).

² Ch. Wyplosz, *The failure of the Lisbon strategy*, 2010, <http://www.voxeu.org/index.php?q=node/4478> (16.09.2010).

chód narodowy na mieszkańca Unii stanowi 70% jego poziomu w USA³. Nakłady na B + R kształtują się na poziomie 1,9% PKB, pomimo założonych 3%. Według stowarzyszenia EuroChambers Europa jest opóźniona o około 30 lat w stosunku do gospodarki amerykańskiej w finansowaniu nauki i badań, 22 lata przyjmując PKB na mieszkańca i 20 lat w wydajności na mieszkańca, przy czym ostatni parametr ma tendencję rosnącą (pogłębianie się dystansu)⁴.

2. Agenda cyfrowa

Na podstawie doświadczeń związanych m.in. z realizacją Strategii Lizbońskiej oraz trwającego drugi rok kryzysu gospodarczego, a także biorąc pod uwagę zmiany w gospodarkach takich krajów jak Chiny czy Indie, opracowano nową strategię dla Europy – Europa 2020. Jeden z kluczowych jej elementów stanowi agenda cyfrowa ogłoszona w maju 2010 roku przez Komisję Europejską. Agenda jest dokumentem strategicznym i zawiera około 100 działań o charakterze legislacyjnym i pozalegisłacyjnym w obszarze społeczeństwa informacyjnego.

Pojawiające się publikacje związane z agendą cyfrową podkreślają ważką rolę technologii cyfrowych w tworzeniu warunków sprzyjających wzrostowi konkurencyjności. W ciągu ostatnich 15 lat technologie teleinformatyczne odpowiadały za połowę wzrostu wydajności osiągniętego w Europie. Neelie Kroes, komisarz ds. agendy cyfrowej, podkreśla przełomowe znaczenie tej części gospodarki: „Europejska gospodarka cyfrowa ma zasadnicze znaczenie dla wzrostu gospodarczego i dobrobytu. Technologie komunikacyjne i informacyjne oraz szybki internet pełnią dzisiaj tak samo przełomową rolę, jak przed ponad stu laty rozwój elektryczności i transportu. Musimy wspierać dalszy rozwój internetu po to, aby wszyscy obywatele mogli czerpać korzyści z gospodarki cyfrowej”⁵.

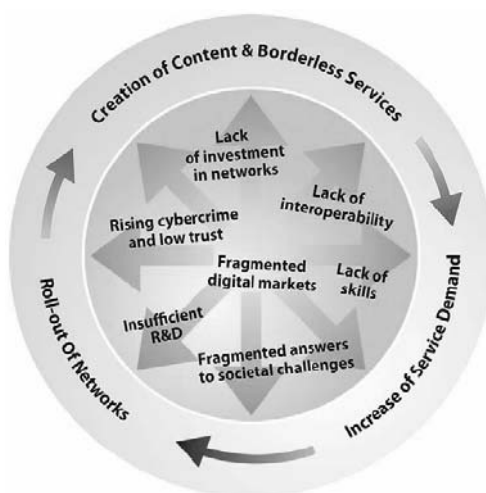
³ M.J. Radło, *Strategia lizbońska nie spełnia pokładanych w niej nadziei*, Polskie Forum Strategii Lizbońskiej, 2005, <http://www.pfsl.pl/news.php?id=254> (16.09.2010).

⁴ EuroChambers, *What foundations does Europe need to ensure its global competitiveness? Time-Distance Study*, 2009, http://www.eurochambres.eu/content/default.asp?PageName=Index&incFile=Index_191_1792.htm (16.09.2010).

⁵ European's Information Society Thematic Portal, *Digital Agenda: investment in digital economy holds key to Europe's future prosperity, says Commission report*, 2010, http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5789 (17.05.2010).

Europejska agenda cyfrowa jest jednym z siedmiu projektów przewodnich strategii Europa 2020. Ogólnym celem agendy cyfrowej jest uzyskanie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego w oparciu o szybki i bardzo szybki internet i interoperacyjne aplikacje. Zadaniem agendy jest natomiast określenie głównej roli, jaką muszą odegrać technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT) w podnoszeniu jakości życia obywateli, zarówno w ujęciu ekonomicznym, jak i społecznym. Zwraca się uwagę na wykorzystanie potencjału ICT dzięki uruchomieniu samonapędzającego się cyklu współgrających ze sobą działań. Udostępnienie atrakcyjnych treści i usług w interoperacyjnym i ponadgranicznym środowisku internetowym pobudzi popyt na większą szybkość i przepustowość, co pociągnie za sobą inwestycje w szybsze sieci, których upowszechnienie otworzy drogę dla innowacyjnych usług na nich opartych. Cykl ten pokazano na rysunku 1, wskazując jednocześnie siedem najważniejszych przeszkód hamujących rozwój gospodarki cyfrowej⁶.

Rysunek 1. Samonapędzający się proces gospodarki cyfrowej

Źródło: Komisja Europejska, *Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejska agenda cyfrowa*, COM(2010) 245, Bruksela 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:PL:PDF> (16.05.2010).

⁶ Komisja Europejska, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejska agenda cyfrowa*, COM(2010) 245, Bruksela 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:PL:PDF> (16.05.2010).

3. Bariery rozwoju gospodarki cyfrowej jako stymulatora konkurencyjności

Podczas prac nad kierunkami rozwoju konkurencyjności poprzez wzrost znaczenia technologii teleinformatycznych zidentyfikowano czynniki blokujące rozwój pewnych obszarów gospodarczych. Bariery te w dużej mierze wynikają z faktu, że Europa cyfrowa to zbiorowość lokalnych rynków, przed którymi jest jeszcze długa droga w kierunku ujednoliceń i globalnego spojrzenia na cyfrową wymianę wartości.

Przykładem może być fakt, że podczas badań realizowanych przez Komisję Europejską z udziałem prawie 11 tysięcy tajemniczych klientów⁷, którzy próbowali dokonać zakupów przez internet w innym kraju europejskim, ponad 60% zamówień nie zostało zrealizowanych. Jako główną barierę wskazuje się brak interoperacyjności pomiędzy systemami płatności⁸. Paradoksalnie znacznie łatwiej dokonać zakupów w sklepie amerykańskim niż w sąsiednim kraju europejskim.

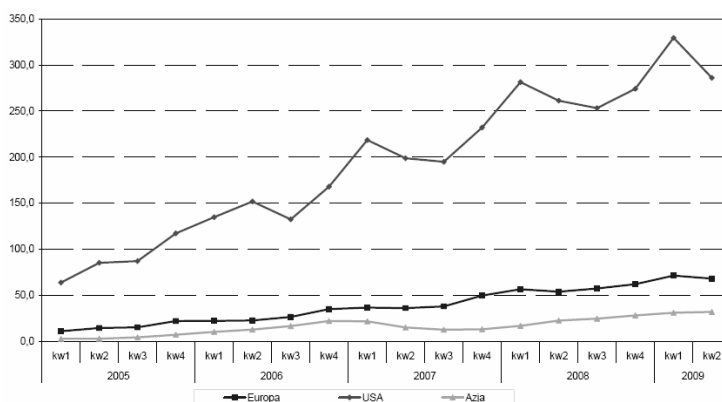
Agenda cyfrowa zapowiada, że do 2020 roku treści i aplikacje cyfrowe będą dystrybuowane prawie wyłącznie przez internet. Obecnie zakup płyty z muzyką jest możliwy w całej Europie, oczywiście jeśli uda się dokonać płatności. Natomiast zakup i pobranie tej samej treści poprzez sieć, zgodnie z głoszoną w agendzie tendencją, w wielu przypadkach zakończy się niepowodzeniem. Operacje transgraniczne blokowane są przez uwarunkowania dotyczące praw autorskich, które są licencjonowane osobno dla każdego kraju. Przykład ten pokazuje, jak technicznie globalny internet został prawnie ograniczony do sieci lokalnych, zabijając w nim to, co stanowi o jego wyjątkowości. Takie ograniczenia powodują nasilenie nielegalnego pobierania treści, szczególnie wśród ludzi młodych niebędących zainteresowanymi zakupem płyty CD. Płyta bowiem nie mieści się do telefonu komórkowego, będącego odtwarzaczem plików MP3, generuje dodatkowe koszty dostawy oraz, co istotniejsze, pociąga za sobą konieczność oczekiwania na przesyłkę. Wykres 1 przedstawia porównanie liczby pobieranych plików muzycznych na rynkach: amerykańskim, europej-

⁷ Tzw. metoda na tajemniczego klienta, znana także jako tajny audytor, cichy klient, tajny gość czy w oryginale Mystery Shopper, pojawiła się w latach 60. XX w. w Stanach Zjednoczonych. Miała na celu kontrolę i pomiar jakości usług i obsługi klienta. W badaniu bierze udział obserwator, który wciela się w rolę zwykłego klienta i na podstawie przebiegu transakcji dokonuje jej oceny zgodnie z ustalonymi kryteriami, wypełniając stosowny formularz.

⁸ R. Boer, C. Hensen, A. Screpnick, *Płatności online 2010*, Innopay, http://www.sepapolska.pl/files/E-P322;atno347;ci_2010.pdf, s. 13–14 (20.6.2010).

skim i azjatyckim, co jest po części konsekwencją wspomnianych ograniczeń. Szansą na zmianę warunków w danym obszarze może się stać zakończenie prac nad inicjatywą znaną jako Jednolity Europejski Obszar Płatniczy (SEPA), dotyczącą elektronicznych płatności oraz fakturowania.

Wykres 1. Liczba pobieranych plików muzycznych na kwartał w milionach

Źródło: Screen Digest za: *Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejska agenda cyfrowa*, Bruksela 2010.

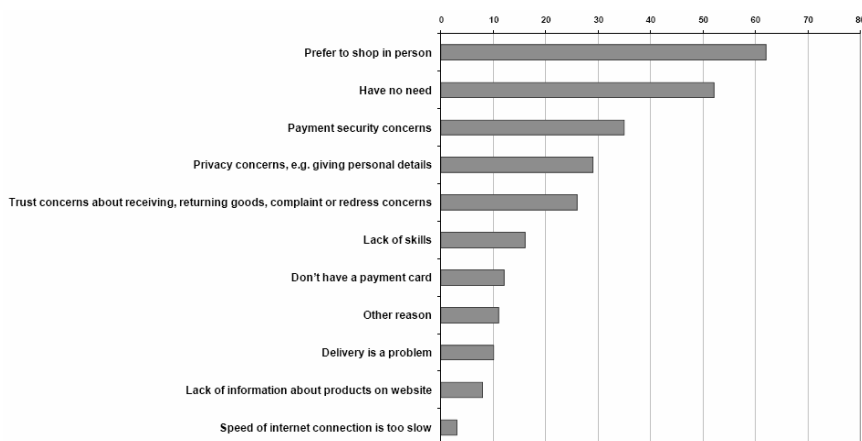
Zwrócić należy uwagę także na ograniczenia mentalne lub związane z wykluczeniem ze społeczeństwa informacyjnego. Bariery te w dużej mierze dotyczą ludzi starszych, ale także słabiej wykształconych, z obszarów wiejskich czy dotkniętych biedą. O ile przyjmuje się, że regularnie z internetu korzysta około 60% Europejczyków, a 30% (około 150 mln osób) nigdy z niego nie korzystało, o tyle wśród osób powyżej 55. roku życia około 60% deklaruje, że nigdy nie używało sieci. Problem dostępności sieci dla osób starszych jest szczególnie istotny w kontekście kosztów opieki medycznej w starzejących się społeczeństwach europejskich. Obszar digitalizacji, znany pod nazwą e-zdrowie, daje nadzieję na odciążenie budżetów służby zdrowia przy jednoczesnym wzroście zakresu oraz jakości usług medycznych. Warto wspomnieć tu choćby o internetowych konsultacjach – zarówno w relacji pacjent – lekarz jak i pomiędzy personelem medycznym. Konsultacje takie dają możliwość analizowania poszczególnych przypadków przez wysokiej klasy specjalistów w czasie rzeczywistym przy racjonalnych kosztach. Zastosowanie zdalnych mobilnych urządzeń monitorujących wśród osób przewlekłe chorych otwiera dla tej grupy zupełnie nową

jakość funkcjonowania w społeczeństwie. Jednym z aspektów, który wymagałby szerszego opracowania, są warunki i bezpieczeństwo dostępu do osobowych danych medycznych.

Pamiętać należy, że Europa odczuwa brak specjalistów z dziedziny ICT i objęcie edukacją części osób, które dotychczas nie miały takiej możliwości, np. ze względu na miejsca zamieszkania, wpłynęłoby prawdopodobnie na konkurencyjność gospodarki unijnej także dzięki wzrostowi stopy zatrudnienia – atrakcyjność zasiłków społecznych maleje wraz ze wzrostem wykształcenia i szansami na dobrze opłacaną pracę.

Należy zwrócić uwagę, że znaczący odsetek internautów nie traktuje sieci jako bezpiecznej platformy wymiany informacji czy dokonywania transakcji. Zgłaszane są oczekiwania dotyczące spójnych i zintegrowanych działań przeciwko cyberatakam, najlepiej w ramach systemu ogólnosiwiatowego. Na wykresie 2 przedstawiono powody niedokonywania transakcji online. Poza pierwszymi dwoma zdradzającymi preferencje bezpośrednich kontaktów podczas zakupów kolejne trzy pozycje wskazują na obawy dotyczące bezpieczeństwa zarówno płatności, jak i prywatności oraz rzetelności partnera i obsługi posprzedażowej.

Wykres 2. Powody niedokonywania zakupów lub zamawiania towarów i usług przez Internet EU-27, 2009 jako % obywateli, którzy nie dokonali transakcji w ciągu ostatnich 12 miesięcy

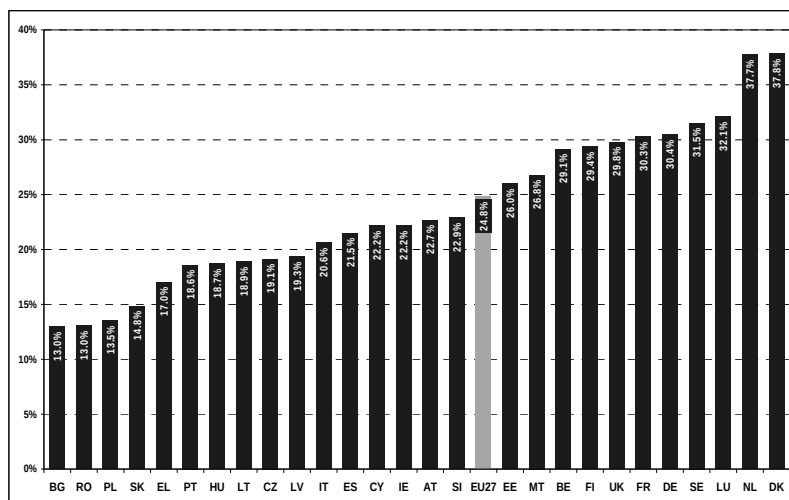
Źródło: A. Lööf, H. Seybert, *Internet usage in 2009 – Households and Individuals*, Data in Focus 46/2009, Eurostat.

Europejska agenda cyfrowa, oprócz wskazywania kierunków rozwiązania m.in. problemów zasygnalizowanych powyżej, podkreśla także potrzebę rozwoju (bardzo) szybkiego internetu i zapewnienia dostępności do sieci jak największej liczbie obywateli. Stawia jako cel zapewnienie do 2020 roku wszystkim Europejczykom dostępu do łączy o przepustowości co najmniej 30 Mb/s. Do tego czasu połowa gospodarstw domowych powinna dysponować internetem o prędkości 100 Mb/s lub szybszym, co pozwoli na wzrost popytu i rozwój interaktywnych usług multimedialnych (rysunek 1).

4. Polskie społeczeństwo informacyjne – wybrane oceny

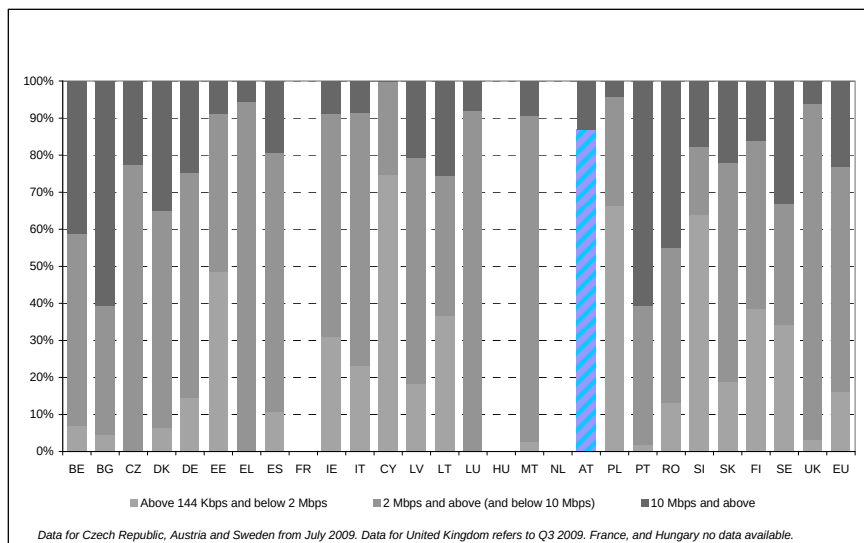
Obecny stopień penetracji rynku łącami szerokopasmowymi w Europie i zapisy w agendzie cyfrowej pokazują, że czekają nas ogromne zmiany. Przedstawione na wykresach 3 i 4 wielkości wskazują na potrzebę zwiększonego tempa zmian w naszym kraju. Z obu wykresów odczytać można, że wykorzystanie szybkich łączy internetowych plasuje Polskę na jednych z ostatnich miejsc wśród krajów europejskich.

Wykres 3. Stopień penetracji rynku poprzez łącza szerokopasmowe, styczeń 2010

Źródło: Komisja Komunikacji za: *Agenda cyfrowa: Komisja uznaje inwestycje w gospodarkę cyfrową za klucz do przyszłego dobrobytu w Europie*, IP/10/571, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/571>, (17.05.2010).

Wykres 4. Łąca stałe z podziałem na prędkość, styczeń 2010

Źródło: Komisja Komunikacji za: *Agenda cyfrowa: Komisja uznaje inwestycje w gospodarkę cyfrową za klucz do przyszłego dobrobytu w Europie*, IP/10/571, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/571>, (17.05.2010).

Nadmienić można, że według polskiego Ministerstwa Infrastruktury jako łącze szerokopasmowe należy rozumieć łącze o minimalnej przepustowości do i od klienta na poziomie 256 kb/s (definicja z 2009 roku, zakłada się jej aktualizację co 3 lata), w wielu krajach Europy przyjmuje się pod tą nazwą raczej łącza rzędu przynajmniej 1 Mb/s, w dokumentach instytucji Unii Europejskiej najczęściej 2 Mb/s (jak na wykresie 4).

Raport Komisji Europejskiej⁹ dotyczący konkurencyjności cyfrowej wskazuje na wyraźne opóźnienie Polski. Autorzy raportu zauważają jednak wysiłki podejmowane w tym obszarze szczególnie dzięki realizacji założeń opisanych w dokumencie „Strategia na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do 2013 roku”. Pozytywnie ocenione zostały zmiany zachodzące w takich obszarach jak:

⁹ European Commission, *Commission Staff Working Document. Europe's Digital Competitiveness Report. ICT Country Profiles, vol. II*, Bruksela 2010, http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/documents/countryprofiles.pdf (17.05.2010).

- aktualizacja prawa telekomunikacyjnego,
- uproszczenie procedur związanych z pozyskaniem funduszy na inwestycje w zakresie ICT,
- uznanie jako strategicznego elementu rozwijania umiejętności w zakresie ICT w procesie nauczania,
- rozpoczęcie prac na opracowaniu przepisów wspierających inwestycje w usługi oraz infrastrukturę szerokopasmową.

Odnotowano wzrost dostępności do sieci z 48% do 59% gospodarstw domowych w roku 2009, nie nastąpił natomiast znaczący wzrost w dostępie do sieci wśród przedsiębiorstw – nadal Polskę cechuje jeden z najniższych wskaźników w tym obszarze.

O ile natomiast w zakresie eGovernment dostępność i zaawansowanie usług dla biznesu oceniane są stosunkowo wysoko (blisko średniej UE), to obsługa obywateli zarysowuje się wyraźnie poniżej średniej unijnej.

Interesujący obraz wyłania się z *The Global Information Technology Report 2008–2009*¹⁰, opublikowanego przez Światowe Forum Gospodarcze, obejmującego 68 zmiennych zgrupowanych w 9 filarach składających się na Indeks Gotowości Sieciowej (Networked Readiness Index, NRI). W zamyśle autorów publikacja ma stanowić pomoc w identyfikowaniu czynników rozwoju oraz ocenę poszczególnych gospodarek w ujęciu regionalnym i globalnym. Ósma edycja raportu za lata 2008–2009 obejmuje zakresem 134 gospodarki światowe. W ogólnym zestawieniu Polska uplasowała się na 69. pozycji – o 7 miejsc niżej niż rok wcześniej. Zwrócić jednak można uwagę na znaczne zróżnicowanie ocen częściowych decydujących o miejscu w rankingu. Najwyższą, 20. pozycję, osiągnęliśmy ze względu na liczbę osób przyjętych na studia, 27. pozycję za wydatki na edukację jako procent PKB. Niepokojąca jest jednak ocena dotycząca priorytetu nadanego ICT przez rząd – 132. pozycja na 134 uwzględniane gospodarki, 130. zarówno za sukcesy rządu w promocji ICT, jak i obecność ICT w biurach administracji rządowej.

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w *The Global Competitiveness Report 2009–2010*¹¹ Polska odnotowała awans z 53. na 46. pozycję w ciągu roku, co stanowiło największy wzrost wśród nowych członków Unii Europejskiej.

¹⁰ S. Dutta, I. Mia (ed.), *The Global Information Technology Report 2008–2009*, World Economic Forum, INSEAD, Geneva 2009.

¹¹ K. Schwab (ed.), *The Global Competitiveness Report 2009–2010*, World Economic Forum, Geneva 2009.

Najslabsze noty zostały przypisane za infrastrukturę, m.in. jakość dróg – 127. miejsce na 134 gospodarki światowe, transparentność uprawiania polityki rządu – 127., efektywności sądownictwa dla firm prywatnych – 114., uciążliwości sprostania wymogom administracji rządowej – 111. Obiecująco wygląda natomiast grupa czynników, którą traktować można jako wypadkową wykorzystywania zaawansowanej technologii. Zwrócić należy uwagę m.in. na takie oceny jak: orientacja firm na potrzeby i zachowania klientów (pozycja 55.), wyrafinowanie klientów podczas analizy i podejmowania decyzji zakupowych (pozycja 41.), charakter przewagi konkurencyjnej – niskie koszty lub zasoby naturalne versus unikalne produkty lub rozwiązania (pozycja 53.), wyrafinowanie procesów produkcyjnych (pozycja 45.), udział krajowych firm eksportujących wyroby w łańcuchu dodawania wartości (pozycja 23.) oraz wykorzystanie wyrafinowanych narzędzi i technik marketingowych (pozycja 32.)¹².

Podsumowanie

Nowe strategiczne spojrzenie na kierunki rozwoju Europy podkreśla kluczową rolę sektora technologii komunikacyjnej i informacyjnej w wyjściu z kryzysu oraz wzmacnianiu konkurencyjności gospodarki unijnej. Dokumenty, takie jak raport dotyczący cyfrowej konkurencyjności Europy czy agenda cyfrowa, traktowana jako jeden z 7 filarów strategii Europa 2020, wskazują na ważki udział ICT w tworzeniu PKB, rozwoju innowacyjności i kreowaniu nowych obszarów generowania wartości oraz napędzania zmian społecznych.

Przemysł ICT odpowiada za 5% unijnego PKB, generując wartość rynkową na poziomie 600 mld euro rocznie, powodując jednocześnie 20-procentowy wzrost ogólnej wydajności i będąc odpowiedzialny za czwartą część europej-

¹² Więcej informacji dotyczących *The Global Competitiveness Report 2009–2010* oraz *The Global Information Technology Report 2008–2009* wraz z metodologią stosowaną do budowy indeksów znaleźć można w: K. Kuczera, *Zaawansowanie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w Polsce w świetle raportu The Global Information Technology Report 2008–2009, Rynki przesyłu i przetwarzania informacji – stan obecny i perspektywy rozwoju*, red. H. Babis, R. Czaplewski, Zeszyty Naukowe US nr 544, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009, s. 585–596 oraz K. Kuczera, *Konkurencyjność polskiej gospodarki w świetle raportów The Global Competitiveness Report 2009–2010 oraz The Global Information Technology Report 2008–2009, E-gospodarka w Polsce. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, red. H. Babis, Zeszyty Naukowe US nr 597, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010, s. 279–288.

skich inwestycji w badania i rozwój. Pomimo przypisywania dużej wagi oraz zapowiadanego już w Strategii Lizbońskiej wzrostu nakładów na B + R ze specjalnym uwzględnieniem ICT w dalszym ciągu ustępujemy determinacją i tempem wzrostu wielu wskaźników takim gospodarkom jak USA czy Japonia oraz dostrzegamy silną konkurencję Chin, Korei czy Indii. Oczywiście, oprócz warstwy czysto technologicznej pojawiają się problemy natury społecznej, mentalnej czy legislacyjnej, których identyfikacja oraz stopniowe rozwiązywanie wydają się niezbędne w celu budowy spójnego społeczeństwa europejskiego zdolnego skutecznie konkurować na arenie międzynarodowej. Dlatego należy dołożyć starań, zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym i regionalnym w Polsce, aby pokonać wskazane bariery, które ograniczają wypełnianie zadań postawionych w agendzie cyfrowej, a tym samym przyczyniają się do hamowania wzrostu konkurencyjności gospodarki europejskiej.

Literatura

- Boer R., Hensen C., Screpnicek A., *Platformy online 2010*, Innopay, http://www.sepapolska.pl/files/E-P322;atno347;ci_2010.pdf, s. 13–14 (20.6.2010).
- Dutta S., Mia I. (ed.), *The Global Information Technology Report 2008–2009*, World Economic Forum, INSEAD, Geneva 2009.
- EurActive.com, *Lisbon Agenda*, 2007, <http://www.euractiv.com/en/future-eu/lisbon-agenda/article-117510> (16.09.2010).
- EuroChambers, *What foundations does Europe need to ensure its global competitiveness? Time-Distance Study*, 2009, http://www.eurochambres.eu/content/default.asp?Pagenam=Index&incFile=Index_191_1792.htm (16.09.2010).
- European Commission, *Commission Staff Working Document. Europe's Digital Competitiveness Report. ICT Country Profiles, vol. II*, Bruksela 2010, http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/documents/countryprofiles.pdf (17.05.2010).
- European's Information Society Thematic Portal, *Digital Agenda: investment in digital economy holds key to Europe's future prosperity, says Commission report*, 2010, http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5789 (17.05.2010).
- Komisja Europejska, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejska agenda cyfrowa*, COM(2010) 245, Bruksela 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:PL:PDF> (16.05.2010).

- Kuczera K., *Konkurencyjność polskiej gospodarki w świetle raportów The Global Competitiveness Report 2009–2010 oraz The Global Information Technology Report 2008–2009, E-gospodarka w Polsce. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, red. H. Babis, Zeszyty Naukowe US nr 597, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010, s. 279–288.
- Kuczera K., *Zaawansowanie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w Polsce w świetle raportu The Global Information Technology Report 2008–2009, Rynki przesyłu i przetwarzania informacji – stan obecny i perspektywy rozwoju*, red. H. Babis, R. Czaplewski, Zeszyty Naukowe US nr 544, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009, s. 585–596.
- Radło M.J., *Strategia lizbońska nie spełnia pokładanych w niej nadziei*, Polskie Forum Strategii Lizbońskiej, 2005, <http://www.pfsl.pl/news.php?id=254> (16.09.2010).
- The Global Competitiveness Report 2009–2010*, red. K. Schwab, World Economic Forum, Geneva 2009.
- Wyplosz Ch., *The failure of the Lisbon strategy*, 2010, <http://www.voxeu.org/index.php?q=node/4478> (16.09.2010).

DIGITAL AGENDA AS A STRATEGY FOR INCREASING COMPETITIVENESS OF EUROPE

Summary

Digital Agenda as one of the 7 flagships of the Europe 2020 strategy aims to achieve sustainable economic and social growth by Information and Communication Technology (ICT) development. Achievement of the assumed goal is connected with identification and overcoming barriers, mainly social and legal ones. In the context of Europe 2020 strategy the position of Poland is interesting. Poland got varied scores, according to different criteria, on the way to obtain competitive growth through creating conditions for information society development.

Keywords: digital agenda, competitiveness, information society in Poland, digital economy.

Translated by Karol Kuczera